

TÜCCARZADE İBRAHİM HİLMİ'NİN

G. Teurnire'den Haydar Rifat'ın çevirdiği

Sosyalizm adlı kitabına ^{önsöz} önsöz. s. 3-6

İfade: Nâzir

[3]

"Bir yer İdi Sakar, kuyamet oundan kopar"
Darbı mesele Osmanlıyeden

Hayatı istımarıyemü henüz inkısaf edemediği,
hayatı İmarıye ve ticarıyemü doğamadığı bir
memlekette sosyalizmden bahs etmek biraz sa-
dırır.

Halbuki Memlekettimizde bir inkılâbı istımarı-
ye elzem. Bunun için de efradı milletini aldığın
kadar demokrasıye sürükleme lüzüm. mümkün

Bu da ancak ziraatte vesait, ~~sanayi~~
İmarıatte teceddüt, ticarıette inbırsat hasısalerini
hakiki fırtı bir surette tevhit etmekle husule
gelecektir. Bir inkılâbı sıyası ile hıs bir
vakit hıs bir millet derkei inbitat ve inkıraz-
dan kurtarılması. Hayatı istımarı bir şekil
almaz; İstımarın felâketinden saadetinden
İşerimüz hıssedar olmazsa, hükümet ayrı
millet gayri yazarsa. O milletin, o hükü-
metin âfâsından, mevcudiyetinden emniyete
bahs edilemez.

Sosyalizmin Avrupadaki şekil ve vaziyeti
bitabiri memlekettimizde

filhal aynen gayri kabli tabiktir. Ancak sosyalistlerin heyeti istinaiyedeki mevkileri pek mühimdir, hizmetleri pek soktur. Müfitteleri ne kadar muzır ise müteahhidi de o kadar müfiddir. Sosyalistlerin amele hayatında, ... tabakası basitei istinaiyede ne büyük rükâ-lâplara vesile oldukları, aristokrasi ve zâdegân sınıfının haiz oldukları imtiyazatın ref' ve tenzülünde ne büyük hizmet ettikleri gayri kabli rükârdır. Hatta yakın bir istikbalde bunların mevkii her tarafda daha mühim ve daha şâsa'dar ve setki yegâne hâkim olacaktır.

مَدَائِنٌ

Memleketimizde her ne kadar patron hayatı henüz yok gibi ise de kasabalarda ve köylerde mütegalibin ve mütefezzin soktur. Zavallı köylüler bunlardan ne ler sekıyor. Köylünün nispetinin kısmı ağamı bunların tezyidi serwet ve refahına sarf ediyor. Ekser büyük büyük siflik sahipleri zürrai hayvan gibi salıstırıyor, bunların refah ve istihkakını asla düşünmeyerek, sifliğinünü tekseri varidat ve inarına hasrı vücut etmeyecek refahat alemlerinde poyan oluyolar. Böyle lakayit ve müteahhit malikâne sahiplerinin kulâgını sükmek, aulara hakibati anlatmak isru yegâne âmilî müessir sosyalizmdir.

Sosyalist bir hayatın vyanması herhalde fâideldir. Zaten bu vyanmak kabli teğirdir.

Halbuki hayatımızda darına tehaküm ve isti'badada
bir meyil var. Bu meyli kiracak, hatta hükü-
meti bile hukuku önüne rayetkâr edecek
elveriş başka bir kuvvet yok. (5)

— Çok sürmeden bizde de bir çok sanayi-fabrikalar
yapılacak; ticaret şirketleri, kanallar, ziraat ve
sanati cestine teşvîs edecek; o vakit sosyalist
hayatı ister istemez müsbet olacaktır.

Herhangi bir memlekette fabrikalar,
şirketler teşvîs ederse. orada mülk hayati
istimaile vıyams. Herhangi bir yerde hayat, medeni
.. istimai bir şekle alırsa orada sosyalistler tüver.

Memleketimizde pek basit olan anele
hayatında bile mesela = reji, vapur, gaz,
tramvay şirketlerinde çalışan anelemin
ıpsayışları ne kadar elin ve sefaletâmizdir.

Acaba bunların hukuku muhafaza ediyor
mu? Kaza ve felâketlere karşı kendilerine
ımmavenet olumuyor mu? Arle ve evlatları
dusarı sefalet aldoğru zaman sıyanet edili-
yor mu? Bu müesseseler mülyoular kazanıyor,
aşmın han ve apartmanlar inşa ediyor;
direktörleri, meclisi umumî azaları lâstikli
arabalar içinde. Netice israfat ve sefalette,
Acaba servetlerinin en büyük kısmı muhsilesi
olan atıl ve perozan vücutların istirahatleri
İstü bir kulübe olsun inşası fikerinde bulun-
yorlar mı? İşte şu en küçük mü'lahazat jüsteri-

yorki bu hükümetten şekli istibdat kalkmakla
oradan zulüm ve tahakküm kalkması olmaz.

(6)

Bütün tabakaları basite istinaiye göre bu türü
ihtiyas / ve haksızlığın kurbanı olarak ister,
işte buna yegâne çare demokrasi ve baka-
lıs sosyalizminin mukaf ve iştirakidir.

Bu defa memlekete elektrik yerleşen,
o vakit sosyalizminin ne büyük bir kuvvet,
ne büyük bir hani ve nokta istinad kesileceği
anlaşılır.

İşte şu âli ve insaniyetperverane maksada
badiin alması evvelce Millet Kütüphanesi
cezasının bu sözüne de bu mebahise atf
asar ihtiva edecek ve -su tecrübeniz de
kapat eder ki - bu babta mülkümüzde
ülüm ve hakikate ve istinaiyede en sok
behrudat ve muhterem ve en ziyade müte-
hassus ve mütebbi kalemlere müvacaat edilecek-
tir.

TÜRKİYE SOSYALİZMİ